

Vogelcursus

In het voorjaar van 1992 zal onze vereniging een korte vogelcursus organiseren. Deze cursus is bestemd voor leden die bereid zijn om in de nabije toekomst te assisteren bij excursies. Zoals bekend trekken evenementen als de Nachtegalenexcursie, de Offemexcursie en de excursie op Nieuw-Leeuwenhorst jaarlijks zoveel belangstellenden dat de "oude garde" nauwelijks meer in staat is deze excursies in kleine, aanspreekbare groepjes rond te leiden. Het wordt de hoogste tijd dat meer leden deze taak op zich nemen.

Onder de ruim zeshonderd leden die onze vereniging telt, zijn ongetwijfeld mensen te vinden die dit werk binnen onze vereniging heel goed kunnen doen. De komende cursus heeft een tweeledig doel. Naast het opfrissen van vogelkennis wil deze cursus duidelijk

maken hoe eenvoudig het is belangstellenden door de natuur te leiden. Om die reden is gekozen voor drie cursusavonden gevolgd door excursies.

Het programma is als volgt:

dinsdag 17 maart : cursusavond Bossen
zaterdag 21 maart : excursie Nieuw-Leeuwenhorst
dinsdag 7 april : cursusavond Polders
zaterdag 11 april : fietsexcursie Polder Hoogeweg
dinsdag 21 april : cursusavond Duinen
zaterdag 25 april : excursie Noordduinen

Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij:
Jelle van Dijk - L. Hellenberghof 32 - tel. 01719-10833
Rien Sluys - Bremkant 38 - tel. 01719- 10945.

Bollenvelden onder water 1991

W.J. Hooymans & A. Steenvoorden

Afgelopen nazomer stonden er bij ons in de streek verschillende percelen bollenland onder water.

Het onder water zetten van stukken bollenland, is een vrij nieuwe en milieuvriendelijke manier van onkruid- en ziektebestrijding. Omdat er bij deze manier van bestrijding geen chemicaliën in de bodem gebracht worden, is het waarschijnlijk de manier van bestrijding voor de bollenteelt in de toekomst.

Het onder water zetten van percelen bollenland wordt al langere tijd in de bollengebieden van Noord-Holland gedaan. De laatste paar jaren komt men het ook bij ons in de streek (Hillegom en Lisse) steeds vaker tegen. Het principe is vrij simpel, zodra men de bollen uit de grond heeft, wordt er om het desbetreffende perceel een dijkje aangelegd. Door dagelijks een hoeveelheid water vanuit een naburige sloot binnen deze dijkjes te pompen wordt het land onder water gehouden. Het water moet zes tot acht weken op een hoogte van drie tot vijf centimeter gehouden worden om z'n doel te bereiken. Het onkruid en bepaalde ziektes verstikken dan in het water.

Omdat er voor het eerst drie van deze percelen binnen het gebied lagen dat geïnventariseerd wordt door de vogelwerkgroep van onze vereniging, hebben wij geprobeerd om de ontwikkelingen op vogelgebied op deze drie percelen van dag tot dag te volgen.

Omdat het onder water zetten van deze stukken land precies samenvalt met begin van de najaarstrek, waren ze na enkele dagen voor ons al erg interessant.

Vooral steltlopers waren in redelijk grote aantallen op de onder water gezette stukken land aanwezig. Maar niet alleen steltlopers worden aangetrokken door deze natte terreinen, ook eenden en meeuwen waren er vanaf het begin al dagelijks te zien. Hieronder volgt een overzicht van de waarnemingen die op de drie percelen zijn gedaan.

Allereerst de ligging van de drie percelen die wij bijna dagelijks bezocht hebben. Voor het gemak hebben we de percelen vernoemd naar de wegen waarlangs zij lagen, en waar vanaf ze in de regel het best bekeken konden worden.

- Ambachtsweg: Dit is de secundaire weg langs de provinciale weg, de N206, van Noordwijk naar Noordwijkerhout. Het perceel lag aan de westkant, direct naast de vrachtwagenparkeerplaats in Noordwijkerhout.

- Herenweg: Dit is de Herenweg in Noordwijkerhout. Het perceel lag een heel eind vanaf de openbare weg, richting de Leidsevaart, ongeveer ter hoogte van huisnummer 348.

- Tespellaan: Dit is de weg vanaf de Herenweg in Noordwijkerhout richting de oude vuilstortplaats. Het perceel lag ongeveer halverwege de Tespellaan, aan de noordzijde.

In de volgende vier overzichten behandelen we een aantal van de vogelsoorten die op de drie percelen zijn waargenomen. In totaal zijn er op de percelen zo rond de 60 verschillende soorten waargenomen.

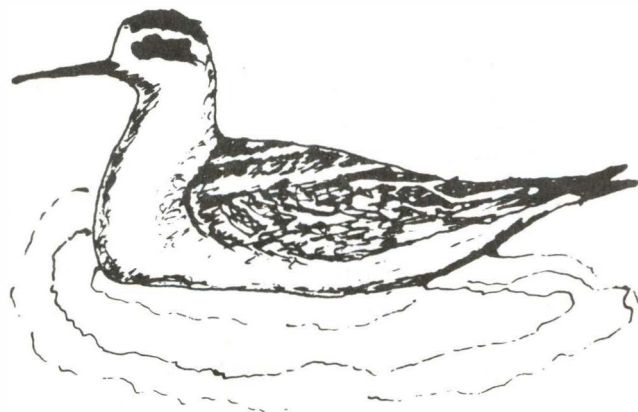
Van deze 60 soorten zijn er 32 voor ons gebied interessant. Deze 32 soorten worden dan ook in de onderstaande overzichten behandeld.

Allereerst beginnen we met een globaal overzicht van welke soorten het zijn, en waar ze zijn waargenomen. Links in de tabel staan de soortnamen, en daarachter geeft een kruisje (x) aan of de soort op het desbetreffende perceel is waargenomen.

Soort	Ambachtsweg	Herenweg	Tespeellaan
Nijlgans	x	x	x
Bergeend	x	-	-
Slobeend	x	x	x
Pijlstaart	-	x	x
Wintertaling	x	x	x
Zomertaling	-	-	x
Lepelaar	-	-	x
Zilverplevier	x	x	-
Goudplevier	-	-	x
Bontbekplevier	x	x	x
Kleine Plevier	-	x	x
Strandplevier	x	-	-
Grutto	-	x	x
Rosse Grutto	x	-	-
Kluut	-	-	x
Watersnip	x	x	x
Witgat	x	x	x
Bosruiter	x	x	x
Groenpootruiter	x	x	x
Zwarte Ruiter	x	x	x
Kemphaan	x	x	x
Oeverloper	x	x	x
Grauwe Franjepoot	-	-	x
Bonte Strandloper	x	x	x
Drieteenstrandloper	x	-	x
Kleine Strandloper	x	x	x
Krombekstrandloper	x	x	x
Kanoetstrandloper	-	x	x
Dwergmeeuw	x	-	-
Zwartkopmeeuw	-	x	-
Geelpootmeeuw	x	-	-
Visdief	x	-	x

De volgende drie overzichten geven aan per perceel wanneer de soorten er voor het eerst, en wanneer zij daar voor het laatst gezien zijn. Tevens worden de hoogste aantallen waarin de soort aanwezig was gegeven.

Na elk overzicht worden kort nog enkele bijzonderheden vermeld, en de meest belangrijke soorten die tijdens het tellen in de directe omgeving van de onder water gezette stukken aanwezig waren.

Ambachtsweg Noordwijkerhout

Soort	Eerste waarneming	Laatste waarneming	Hoogste aantal
Nijlgans	30-08	30-08	5
Bergeend	31-07	23-08	2
Slobeend	21-08	15-09	33
Wintertaling	12-08	17-09	7
Zilverplevier	17-08	17-08	1
Bontbekplevier	03-08	10-09	11
Strandplevier	24-08	24-08	1
Rosse Grutto	11-08	20-08	2
Watersnip	12-08	17-09	66
Witgat	13-08	17-09	3
Bosruiter	16-08	05-09	6
Groenpootruiter	18-08	25-08	2
Zwarte Ruiter	10-08	05-09	4
Kemphaan	28-07	11-09	11
Oeverloper	31-07	17-09	12
Bonte Strandloper	17-08	15-09	18
Drieteenstrandloper	07-09	07-09	1
Kleine Strandloper	18-08	10-09	19
Krombekstrandloper	13-08	14-09	26
Dwergmeeuw	28-07	15-08	2
Geelpootmeeuw	17-08	15-09	2
Visdief	31-07	26-08	3

Aanvullingen:

Op 23-08 was er een strandloper aanwezig, die niet direct gedetermineerd kon worden. Het was een heel klein strandloperkje, met iets van een donkere tekening op de borst. Waarschijnlijk was het een Artische Bonte Strandloper (*Calidris alpina arctica*).

Een mogelijke Temmincks Strandloper werd waargenomen op 27 en 28-08.

Bijna iedere avond waren er op het perceel Kleine Mantelmeeuwen aanwezig. Het hoogste aantal dat van deze soort werd geteld is 292, terwijl het hoogste aantal Grote Mantelmeeuwen dat geteld werd 10 bedroeg.

Geelpootmeeuwen werden vier maal waargenomen, 1 ex. op 17-08, 28-08 en 15-09, Twee exemplaren op 14-09. Tijdens het tellen van het perceel werden de volgende soorten in de directe omgeving waargenomen: 2 Rouwkwikstaarten op 07-08, 9 Patrijzen (2 adult en 7 juveniel) op 14-08 en 1 juveniele Bruine Kiekendief op 24-08.

Herenweg Noordwijkerhout

Soort	Eerste waarneming	Laatste waarneming	Hoogste aantal
Nijlgans	14-08	15-09	18
Slobeend	02-09	17-09	5
Pijlstaart	22-08	22-08	2
Wintertaling	02-09	15-09	5
Zilverplevier	25-09	25-09	1
Bontbekplevier	02-09	25-09	6
Kleine Plevier	02-09	02-09	1
Grutto	02-09	04-09	1
Watersnip	22-08	25-09	237
Witgat	26-08	26-08	2
Bosruiter	22-08	10-09	3
Groenpootruiter	22-08	19-09	7
Zwarte Ruiter	19-08	02-09	3
Kemphaan	22-08	25-09	9
Oeverloper	19-08	22-09	8
Bonte Strandloper	26-08	25-09	8
Kleine Strandloper	26-08	25-09	7
Krombekstrandloper	26-08	22-09	1
Zwartkopmeeuw	11-09	11-09	1

Aanvullingen:

De Zwartkopmeeuw die op 11-09 werd waargenomen was een eerste-jaars vogel, ruiend naar het eerste winterkleed. Verder werd er het volgende tijdens het tellen nog waargenomen: een vrouwtje Sperwer en een Boomvalk jagend op 26-08, 7 Slobeenden en een Wulp overvliegend op 26-08 en 20 Nijlganzen overvliegend op 09-09.

Tespellaan Noordwijkerhout

Soort	Eerste waarneming	Laatste waarneming	Hoogste aantal
Nijlgans	25-09	25-09	5
Slobeend	13-08	15-09	11
Pijlstaart	19-08	15-09	2
Wintertaling	14-08	15-09	23
Zomertaling	06-08	06-08	1
Goudplevier	26-08	26-08	1
Bontbekplevier	14-08	01-09	10

Kleine Plevier	16-08	18-08	1
Grutto	02-09	06-09	1
Kluut	10-08	14-08	7
Watersnip	08-08	17-09	142
Witgat	08-08	11-09	2
Bosruiter	16-08	11-09	3
Groenpootruiter	08-08	19-09	9
Zwarte Ruiter	16-08	11-09	11
Kemphaan	25-07	09-09	22
Oeverloper	05-08	13-09	10
Grauwe Franjepoot	14-09	15-09	1
Bonte Strandloper	16-08	11-09	6
Drieteenstrandloper	06-09	06-09	1
Kleine Strandloper	18-08	05-09	9
Krombekstrandloper	19-08	06-09	22
Kanoetstrandloper	18-08	17-09	1
Visdief	05-08	17-08	5
Lepelaar	14-08	14-08	1

Aanvullingen:

De waarnemingen van de Kluut en de Grutto zijn de eerste in die maanden in onze streek.

Terwijl wij stonden te kijken landde er op 13-08 een Fuut op het perceel. Deze soort komt normaal gesproken alleen op dieper water voor en had dan ook de grootste moeite om door de bagger heen te komen. Op 14-09 was er een erg donker gekleurde Watersnip aanwezig, deze deed denken aan de Melanistische "Sabines Snip".

De Grauwe Franjepoot die aanwezig was op 14 en 15-09 was de tweede waarneming voor het gebied dat onderzocht wordt door de vogelwerkgroep.

Overige waarnemingen:

Van 16-08 t/m 10-09 was er bijna dagelijks een Boomvalk boven het perceel aan het jagen. Een Buizerd werd gezien op 31-08 en Sperwers werden gezien op 04-09 en 14-09.

Dit waren de waarnemingen die we dit jaar op onder water gezette stukken bollenland gedaan hebben. Zoals het er nu naar uitziet, zullen we de komende jaren nog veel meer van dit soort leuke stukjes terrein in de omgeving krijgen.

Langs deze weg willen we alle waarnemers die hun gegevens beschikbaar stelden bedanken. Ook bedanken we de heer Pennings voor de informatie over het onder water zetten van de percelen en voor de toestemming die hij ons verleende om het land te betreden.

Overige waarnemers:

N. Aarts, J. van Dijk, W. Pompert, R. van Rossum, R. Sluys, H. Verkade, R. Vink en T. van Woerden.

Literatuur:

Dijk J. en Hoek D. M. 1989. Vogels van Noordwijk en Omstreken.

James Ferguson-Lees en Ian Willis. 1987. Tirions Vogelgids.

Peter Hayman et al. 1986. Shorebirds.